

чају спора, и уколико једна страна није квалификована, надлежни орган (управни или суд) одлучује да се користи од патента поделе на праведан начин између послодавца и послопримца. — У нашем праву ово питање регулисано је на сасвим други начин. Полазећи од принципа заштите правог проналазача, наше право признаје проналазачко право „само стварним ауторима проналазка односно техничких усавршавања“ (чл. 7 закона о проналасцима и техничким усавршавањима од 1 децембра 1948). И нацрт новог закона о патентима чврсто стоји на истим позицијама, предвиђајући у чл. 10 да „радници, намештеници и службеници имају право на патент за оне проналаске који израде у служби, без обзира на њихов положај, звање или врсту запослења односно задатке у оквиру своје службе“.

Основни недостатак енглеског проналазачког права аутор налази у скупом и врло дугом поступку (парнични трошкови иду и до 10.000 фунти, а поступак може да траје и 20 дана), тако да о патентној заштити под овим условима скоро не може ни бити речи. Стога аутор сматра да је енглеско проналазачко право врло добро као средство за прикупљање и публикување техничких информација, али не и као средство индустриског и трговачког напретка земље. (Из Института за упоредно право)

Миодраг Јањић

Walter Thelmer: *LEXIKON DER POLITIK*, Bern, Francke Verlag, 1955, 713 S.

Прва конфедеративна држава света, једина у којој су се очували остаци установа непосредне демократије, прва земља с колективним шефом државе, најстарија и данас једина држава која ужива статус сталне неутралности — Швајцарска је земља која је својом праксом, стално стварајући и развијајући нове установе, уносећи и разрађујући нове појмове, непрестано обогаћивала политичке науке, као уосталом и многе друге. Но, она није само пружала материјал за обраду ових питања; интересовање за политичке науке, које је у њој увек постојало, нагонило је њене писце и теоретичаре да се и сами посвећују разради политичких проблема. Швајцарска литература из политичких наука и о политици уопште по својој богатству управо одговара богатству нових идеја и установа рођених у Швајцарској.

Један од доказа тог интересовања и те сталне актуелности политичких проблема у Швајцарској претставља и пето (од 1947 године!) издање овог *Политичког лексикона*. У њему је на нешто више од 700 страница цепног формата дато алфаветским редом неколико хиљада појмова из области политике. У покушају „да пружи политичку слику света“, аутор је дао преглед многих политичких појмова, проблема, покрета и одредница. Осим тога, дат је опис државног и друштвеног уређења готово свих земаља света, са кратким излагањем историских података, углавном из тзв. савремене уставне историје, карактеристикама уставног уређења, политичких партија, посебних тенденција и проблема. С обзиром да је његова редакција завршена крајем 1955, ово издање садржи податке о скорашњим збивањима у свету и даје преглед свих важнијих политичких догађаја и промена последњих деценија. Најзад, доста места у лексикону заузимају „најважнији политички мислиоци свих времена и народа“. — Које и какве појмове овај лексикон конкретно обухвата, показаше, надокхват одабрана, два-три примера; на једном месту, на две суседне странице, дати су појмови и објашњења за: Британски Хондурас, Бриселски уговор, буџет, буржоаске партије, бирокра-

тију, Букурешки уговор од 7 маја 1918; на другом, за: класу, клерикализам, клеро-фашизам, коегзистенцију, колхоз, колегијални систем, колективизам, Колумбију; најзад, на трећем, за: отворена врата (политику...), Off-shore уговоре, Оленхауера, опцију, Осева Бранд-вак (бурску националистичку организацију), Источни блок, Источну Пруску, Отавски уговор. — Оквири у којима се дају објашњења појединих појмова, крећу се од два-три реда (за најмање важне односно опште познате појмове) па до неколико страница (за највеће државе света, поједине политичке мислиоце и идеологе, итд.), уствари читавих малих чланака. На тај начин, омогућено је читаоцу не само брзо и лако оријентисање о проблемима с којима се свакодневно среће, већ и стицање извесних лексиконских знања као и улажење у основне проблеме политике. — Једна од карактеристика ове књиге лежи у томе што она на прикладан начин спаја у једну целину две прилично разнородне ствари, публицистику и науку. Писац (који се иначе бави изучавањем политичких и правних доктрина) умео је с мером да да превагу једној или другој кад је то на одговарајућем месту било потребно.

Како је аутор схватио свој задатак и како гледа на њега, види се из завршног става кратког предговора лексикону: „Политичка песма је ружна песма. Али сви ми морамо да је певамо. Овде имате ноте. Тон за музику мора свако сам себи да да.” Дакле, аутор не жели да он буде тај који даје тон. Читалац лако уочава његову тежњу да се уздржи од давања судова и мишљења и да своје излагање сведе на фактографске податке и на изношење мање-више опште прихваћених ставова. — Колико то с једне стране може да буде позитивно, јер се заиста не може очекивати да један човек даје критичке анализе и износи оригинална схватања о мору појмова, толико с друге стране осиромашује материју и каткад оставља читаоца непотпуно информисаног и оријентисаног. Општи став писца који ипак избија налази се на линији западноевропског демократизма, углавном прогресивног, но каткад склоног да ствари једнострано посматра.

Не упуштајући се у критиковање извесних пишевих ставова и схватања јер се с њим, у овако осетљивој материји, разумљиво, не можемо увек и у свему сложити, на крају ћемо констатовати да основне вредности овог *Политичког лексикона* у најкраћем леже: (1) у користи коју пружају сви лексикони, тј. у могућности брзог, приручног обавештавања; (2) у томе што је он специјалистички, ограничен на област политике (шире схваћене) из које даје масу података; и (3) у непретенциозности и јасноћи којом се ти подаци презентирају.

Овакве публикације намећу једно питање: да ли није време да се и код нас најзад приступи изради једног оваквог политичког лексикона. После покушаја Владимира Јовановића, учињеног још 1870-72, када су изишле прве свеске његовог започетог али недовршеног *Политичког речника*, до данас се у нашој земљи није нашао нико да приступи овом послу. Сложеност и деликатност оваквог, код нас пионирског рада, захтевали би и колективан напор и доста времена, али то је само разлог више да се на ово озбиљно мисли.

М. Јовичић